

Sygnatura akt I C 399/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

K., dnia 12 września 2014 r.

Sąd Okręgowy w Koninie Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Jan Bartniak

Protokolant: st. sekr. sąd. Stella Michalska

po rozpoznaniu w dniu 3 września 2014 r. w Koninie

sprawy z powództwa **J. L. (1), K. L. (1), małoletniego I. L. reprezentowanego przez matkę I. L. (1),**

przeciwko **Towarzystwu (...) Spółka Akcyjna w W.**

o zadośćuczynienie w kwocie: 52.000 zł na rzecz J. L. (1), 27.000 zł na rzecz K. L. (1) i 27.000 zł na rzecz I. L.

1. zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) Spółka Akcyjna w W. na rzecz powodów:

– J. L. (1) kwotę 32.000 zł (trzydzieści dwa tysiące złotych)

z ustawowymi odsetkami od dnia 21 maja 2013 roku,

– K. L. (1) kwotę 12.000 zł (dwanaście tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 21 maja 2013 roku,

– I. L. kwotę 12.000 zł (dwanaście tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 21 maja 2013 roku.

2. oddala żądania pozwu w pozostałej części.

3. nakazuje pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w K.) tytułem zwrotu wydatków kwotę 990,96 zł (dziewięćset dziewięćdziesiąt złotych i 96/100).

4. zasądza powodom od pozwanego kwotę 3.029,25 zł (trzy tysiące dwadzieścia dziewięć złotych i 25/100) kosztów procesu.

SSO Jan Bartniak (...)

Sygn. akt I C 399/13

UZASADNIENIE

Powodowie J. L. (1), I. L. (małoletni reprezentowany przez matkę I. L. (1)) oraz K. L. (1) wnieśli o zasądzenie od pozwanego Towarzystwa (...) S.A z siedzibą w W. tytułem zadośćuczynienia opartego o treści art. 446 § 4 k.c. kwot w wysokości :

1) 52.000 złotych na rzecz J. L. (1) wraz z ustawowymi odsetkami od 20.05.2012 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych;

2) 27.000 złotych na rzecz I. L. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 20.05.2012 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego wg norm przepisanych;

3) 27.000 złotych na rzecz K. L. (1) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 20.05.2012 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że w dniu 22.12.2008 r. około godziny 15.30 w miejscowości S., D. J. kierujący samochodem osobowym marki B. (...) o nr rej. (...) nie zachował szczególnej ostrożności i nie dostosował prędkości jazdy do warunków, w jakich odbywał się ruch, w wyniku czego utracił panowanie nad samochodem w następstwie czego zjechał na chodnik i uderzył w wiatę przystanku (...) i osoby znajdujące się na przystanku, w następstwie czego K. L. (2) doznała ciężkich obrażeń ciała skutkujących jej zgonem na miejscu zdarzenia. Wskazano, że zmarła K. L. (2) była matką dla powoda J. L. (1) oraz babcią dla powodów I. L. oraz K. L. (1), a jej śmierć wywołała u nich ból i cierpienie, a jej brak odczuwają w codziennym funkcjonowaniu. Podano, że w toku postępowania likwidacyjnego pozwany wypłacił na rzecz powoda J. L. (1) kwotę 8.000 złotych, a na rzecz powodów I. L. oraz K. L. (1) kwoty po 3.000 złotych. Żądanie odsetek od daty 20.05.2012 r. powodowie argumentowali zgłoszeniem szkody pozwanemu najpóźniej w dniu 19.04.2012 r. i upływem 30-dniowego terminu umożliwiającemu ustosunkowanie się pozwanemu do zgłoszonego roszczenia (k. 2-10).

Pozwane Towarzystwo (...) S.A w W. wniosło o oddalenie powództwa i zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów postępowania wg norm przepisanych. Pozwany przyznał, iż sprawca wypadku, był ubezpieczony u pozwanego w zakresie OC posiadaczy pojazdów mechanicznych oraz że wypłacono powodom w toku postępowania likwidacyjnego wskazanie w uzasadnieniu pozwu kwoty zadośćuczynienia. Zdaniem pozwanego „wysokość roszczenia jest rażąco wygórowana,” a powodowie nie wskazali żadnych obiektywnych dowodów, które by uzasadniały to że należne im są wskazane w pozwie kwoty zadośćuczynienia. W uzasadnieniu pozwu zaznaczono, że chociaż wnukom zmarłej wypłacono kwoty zadośćuczynienia, to jednak obecnie pozwany kwestionuje swoją odpowiedzialność co do zasady, wskazując, że będące powodami wnuki zmarłej K. L. (2), nie wykazały, że zmarła babcia była dla nich „najbliższym członkiem rodziny” tak jak tego wymaga przepis art. 446 § 4 k.c. Pozwany zaznaczył również, że przy wysokości roszczenia powoda J. L. (1) winien być uwzględniony fakt, że na jego rzecz została zasądzona bezpośrednio od sprawcy szkody kwota 2.000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę. Pozwany podał również, że odsetki w sprawie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym przysługują od daty wyrokowania (k.40-43).

Sąd ustalił, co następuje :

D. J. w dniu 22.12.2008 r. jechał swoim samochodem osobowym marki B. (...) o nr rej. (...), z kierunku K. w kierunku R.. W trakcie jazdy,

w S., ok. godz. 15.30 nie zachował ostrożności i nie dostosował prędkości jazdy do warunków w jakich ruch się odbywał, w wyniku czego stracił panowanie nad samochodem, którym kierował, w następstwie czego zjechał na chodnik po lewej stronie drogi i uderzył w wiatę przystanku (...) i osoby znajdujące się w rejonie wiaty, przy czym w następstwie doznanych obrażeń piesza K. L. (2) poniosła śmierć na miejscu (bezsporne).

D. J. miał zawartą z pozwanym Towarzystwem (...) umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych (numer polisy (...)), dotyczącą samochodu osobowego marki B. (...) nr rej. (...) (bezsporne).

Sąd Rejonowy w K. prawomocnym wyrokiem z dnia 25 listopada 2010 r. sygn. akt (...) skazał D. J. za to, że w dniu 22 grudnia 2008 r. ok. godz. 15.30 w S. gm. R., umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że kierując samochodem osobowym marki B. (...) o nr rej. (...), jadąc z kierunku K. w kierunku R., nie zachował ostrożności, jadąc z niedozwoloną prędkością, nie dostosował prędkości jazdy do warunków w jakich ruch się odbywał, w wyniku czego utracił panowanie nad samochodem pokonując łuk drogi w lewo, tj. początkowo zjechał z jezdni na prawe pobocze drogi, a następnie usiłując powrócić

na jezdnię, skręcił zbyt gwałtownie koła kierowanego samochodu w lewo, co zainicjowało jego obrót w tym kierunku i doprowadziło do całkowitej utraty panowania nad samochodem, w następstwie czego zjechał na chodnik po lewej stronie drogi i uderzył w wiatę przystanku (...) i osoby znajdujące się w rejonie wiaty, w następstwie czego piesza K. L. (2) doznała obrażeń ciała skutkujących jej zgonem na miejscu zdarzenia, natomiast piesza D. P. doznała obrażeń ciała w postaci rany tłuczonej głowy, wstrząśnienia mózgu, krwiaka zaotrzewnowego, wieloodłamowego złamania miednicy ze stłuczeniem pęcherza moczowego, złamania kości krzyżowej, złamania wyrostków poprzecznych L3, L4 po stronie lewej, złamania kłykcia przyśrodkowego lewej kości udowej z uszkodzeniem więzadeł pobocznych piszczelowych, które to obrażenia spowodowały naruszenie czynności narządów ciała na czas powyżej 7 dni ponadto piesza I. S. doznała obrażeń ciała w postaci potłuczenia ogólnego w szczególności prawego podudzia z towarzyszącym skręceniem prawego stawu kolanowego wymagającego leczenia artroskopowego i plastyki fałdu przyśrodkowego, które to obrażenia spowodowały naruszenie czynności narządów ciała na czas powyżej 7 dni – tj. za przestępstwo z art. 177 § 1 i 2 kk na karę 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat oraz orzekł zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych wszelkich kategorii na okres 3 lat. Jednocześnie w wyroku zasądzono na rzecz J. L. (1) od sprawcy zdarzenia kwotę 2.000 złotych tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę i powód kwotę ww. otrzymał od sprawcy wypadku.(bezsporne, nadto : k.22-23).

K. L. (2) w momencie śmierci miała 66 lat i mieszkała w miejscowości (...)gm. R. razem z jej pełnoletnimi dziećmi, a rodzeństwem powoda : M. L. oraz K. L. (4). Powód J. L. (1) był czwartym dzieckiem K. L. (2). Jest on mężem I. L. (1) oraz ojcem powodów I. L. oraz K. L. (1). Powód przez siedem lat po ślubie mieszkał razem z rodziną u zmarłej matki, która pomagała także przy wychowaniu dzieci. Od 1998 r. powód zamieszkał ze swoją rodziną we własnym domu w S. przy ul. (...) tj. 2 km od miejsca zamieszkania zmarłej. W chwili zaistnienia wypadku powód J. L. (1) miał 40 lat, wnuk zmarłej I. ukończył 10 lat, a wnuczka K. 17 lat (bezsporne).

Pomimo oddzielnego zamieszkiwania powodowie oraz zmarła mieli ze sobą dość częsty kontakt. Spotkali się w każdą niedzielę, cała rodzina wspólnie spędzała ze sobą święta Bożego Narodzenia oraz Wielkanocy. Również w tygodniu zdarzały się odwiedziny tak w domu powodów, jak i u K. L. (2). Powodowie mieli mniejszy kontakt z mężem zmarłej, gdyż rodzice J. L. (1) rozwiedli się kilka lat przed wypadkiem, gdyż ojciec powoda znęcał się fizycznie nad żoną i dziećmi. (dowód : zeznania świadka I. L. – k.114-115, K. L. – k.115, opinia sądowo – psychologiczna – k.138-147). K. L. (2) była nauczycielką, w związku z czym małoletni powodowie spędzali u niej czas i mogli liczyć na jej pomoc przy odrabianiu lekcji. Pomagała ona wnuczce K., która wówczas przygotowywała się do nauki w szkole średniej, w zdobyciu podręczników, prac naukowych (dowód : zeznania świadka I. L. – k.114-115, K. L. – k.115).

W chwili śmierci K. L. (2) rodzina powoda utrzymywała się z jego pracy, którą wykonywał jako hydraulik oraz pracy żony w Zespole Szkół w S. na stanowisku sprzątaczkii (dowód : zeznania powoda J. L. – k.74-75).

Po otrzymaniu informacji o wypadku J. L. (1) udał się na miejsce zdarzenia. Przyjechał w czasie, w którym przeprowadzana była próba reanimacji jego matki, a po chwili przyjechała karetka i lekarz stwierdził zgon. Świadkowie wypadku odciągnęli powoda na bok i podali mu leki uspokajające (dowód : zeznania świadka I. L. – k.114-115).

Bezpośrednio po wypadku powód zamknął się w sobie i nie chciał rozmawiać o wypadku. Niespodziewana śmierć matki spowodowała u niego strach, bezradność oraz gniew. Powracały do niego wspomnienia wypadku, miał trudności ze snem, izolował się od otoczenia i próbował unikać miejsc oraz rzeczy, które przypominają mu o traumie. Jednocześnie stał się drażliwy, popadał w przygnębienie. Powyższe objawy trwały nieprzerwanie przez okres powyżej sześciu miesięcy, a stres miał charakter chroniczny. Pogodzeniu sobie z utratą matki nie pomogła okoliczność, iż u powoda kilka miesięcy później ujawniła się choroba P.. Nie korzystał on jednak ze zwolnienia lekarskiego, nie uznał za potrzebne wizyty u psychiatry czy psychologa. Dodatkowym utrudnieniem dla poprawy jego sytuacji jest fakt, iż powód pracuje wspólnie ze sprawcą wypadku w jednym zakładzie pracy. Dla powoda J. L. (1) wskazana jest dalsza pomoc specjalistyczna z zakresu psychologii (dowód : opinia sądowo – psychologiczna – k. 138-147). Reakcja żałoby przyjęła u powoda postać patologiczną, doszło do nasilenia reakcji emocjonalnych po stracie matki. Więzy powoda z matką były silne i oparte także na nieprawidłowym zachowaniu ojca powoda, który dopuszczał się względem K. L. (2)

zachowań agresywnych, również pod wpływem alkoholu, a powód często przyjmował na siebie rolę obrońcy matki w tych konfliktach (dowód : opinia sądowo – psychiatryczna – k.162-168).

Dla rodzeństwa I. i K. L. (1), K. L. (2) była jedyną babcią, gdyż rodzice I. L. (1) zmarli wcześniej, gdy K. miała 10 lat, a I. 1,5 roku. (dowód : zeznania świadka I. L. – k.114-115). Po zdarzeniu z 22 grudnia 2008 r. powodowie będący wnukami zmarłej nie mogły pogodzić się z utratą babci, a córka K. miała problemy ze snem (dowód : zeznania świadka I. L. – k.114-115). K. L. (1) doznała na skutek śmierci babci sytuacji traumatycznej i reakcją na to wydarzenie było doświadczenie intensywnego strachu, smutku, niedowierzania oraz przerażenia. Szukała ona ukojenia w rodzinie oraz u osób dla niej najbliższych (dowód : opinia sądowo – psychologiczna – k. 138-147).

U małoletniego powoda I. L. po śmierci babci utrzymywało się nadmierne pobudzenie przejawiające się w trudnościach z zasypianiem, występował stan niepokoju skutkujący płaczliwością, lękiem oraz drażliwością, miał pewne trudności w koncentracji i uczeniu się, unikał spotkań z kolegami. Wystąpiły u niego również objawy wskazujące na stres (dowód : opinia sądowo – psychologiczna – k.138-147, opinia sądowo – psychiatryczna – k.169-173).

Syn zmarłej nie korzystał ze zwolnienia lekarskiego po śmierci matki, a jeśli chodzi o wnuki zmarłej to zaistniałe zdarzenie nie spowodowało u nich problemów w realizacji obowiązku szkolnego (dowód : zeznania powoda J. L. – k.74-75). Matka powodów nie uważała również, aby skutkiem zaistniałego zdarzenia, jej dzieci(powodowie) musiały korzystać z opieki medycznej (dowód : zeznania świadka I. L. – k.114-115).

Obecnie J. L. (1) pracuje jako konserwator oczyszczalni ścieków w S.. K. L. (1) ukończyła studia I stopnia i rozpoczyna studia zaoczne II stopnia na U. A. M. w P., na kierunku pedagogika. Natomiast syn I. obecnie rozpoczął naukę w I klasie techniku – Zespole Szkół (...) K. na kierunku informatyk wojskowy (dowód : zeznania powoda J. L. – k.205, zeznania świadka K. L. – k.205-206, zeznania świadka I. L. – k.206).

Powód w dalszym ciągu leczy się w związku z chorobą P. oraz został zaliczony do osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności (dowód : zeznania powoda J. L. – k.74-75, orzeczenie - k. 93). Aktualnie powód choć wykazuje dobre samopoczucie i wykonuje swoje obowiązki domowe, pracuje zawodowo oraz utrzymuje prawidłowe relacje rodzinne, tym niemniej występująca u niego reakcja żałoby jest przedłużona i konieczne byłoby wsparcie psychologiczne, aby zmniejszyć te objawy (dowód : opinia sądowo – psychiatryczna – k.162-168, 182). W przypadku powoda I. L. to jego stan uległ poprawie i aktualnie powód wchodzi prawidłowo w relacje społeczne i życiowe, nie wymaga wsparcia psychologicznego (dowód : opinia sądowo – psychiatryczna – k.169-173).

U K. L. (1) objawy związane z reakcją żałoby po stracie babci, w znacznym stopniu ustąpiły, utrzymują się jednak u niej nadal problem ze snem (dowód : opinia sądowo – psychiatryczna – k.174-179).

Powód J. L. (1) otrzymał od sprawcy wypadku zasądzoną wyrokiem karnym kwotę 2.000 złotych (dowód : zeznania powoda J. L. – k.74-75). Ponadto z tytułu zawartej przez K. L. (2) umowy ubezpieczenia, powód J. L. (1) jako osoba uposażona otrzymał po jej śmierci kwotę około 10.000-11.000 złotych (dowód : zeznania powoda J. L. – k.74-75).

Sądowi z urzędu znane jest to, że w tutejszym Sądzie w związku ze zdarzeniem z dnia 22 grudnia 2008 r. w sprawie (...) ((...)) Sądu (...) zasądzono prawomocnie od pozwanego na rzecz mieszkających ze zmarłą K. L. (2) jej dzieci (a rodzeństwa powoda J. L. (1)) M. L. i K. L. (4) tytułem zadośćuczynienia kwoty po 30.000 zł. dla każdego z nich.

Powodowie pismem z dnia 11.04.2012 r. zwrócili się do pozwanego o wypłatę tytułem zadośćuczynienia za krzywdę spowodowaną śmiercią K. L. (2) na rzecz powoda J. L. (1) kwoty 60.000 złotych, I. L. 30.000 złotych, K. L. (1) 30.000 złotych (dowód : k.24-28). Pozwany w toku postępowania likwidacyjnego przyznał tytułem zadośćuczynienia pieniężnego na rzecz powoda J. L. (1) kwotę 8.000 zł, a dla powodów I. i K. rodzeństwa L. po 3.000 złotych (bezsporne, nadto dowód : k.29-31).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie następujących dowodów :

- zeznań powoda J. L. (1) (nagranie 00:06:54 – 00:39:26 – k.74-75, 00:07:48 – 00:31:54 – k.205), zeznań świadka I. L. (1) (00:06:01 – 00:40:58 – k. 114-115, 00:48:03 – 01:07:50 – k.206), K. L. (4) (00:40:58 – 00:55:19 – k. 115), Z. W. (00:04:06 – 00:16:50 – k.127), K. W. (00:16:50 – 00:28:50 – k.127), K. L. (1) (00:31:54 – 00:48:03 – k.205v-206),

- opinii sądowo – psychologicznej biegłej sądowej A. O. (k.138-147), opinii sądowo – psychiatrycznej biegłej M. R. (k.162-168, 169-173, 174-179, nagranie 00:07:28 – 00:12:41 – k.182),

- dokumentów w postaci : kserokopii odpisu skróconego aktu zgonu (k.21), kserokopii wyroku Sądu Okręgowego w K. z 25.11.2010 r. (k.22-23), korespondencji z postępowania likwidacyjnego (k.24-31), historii choroby (k.90-92), orzeczenia o niepełnosprawności (k.93), akt szkody (...), (...), (...).

Zeznania powodów J. L. (1) oraz K. L. (1) Sąd uznał za wiarygodne, gdyż były one szczere oraz logiczne, a także znalazły odzwierciedlenie w zeznaniach świadków I. L. (1), K. L. (4), Z. W., K. W. a także w sporządzonych przez biegłe sądowe A. O. oraz M. R. opiniach dotyczących stanu psychologicznego oraz psychiatrycznego powodów.

Sąd ocenił, że zasługują na wiarygodność zeznania świadków I. L. (1), K. L. (4), Z. W. oraz K. W., gdyż zeznania te wzajemnie się uzupełniały i korespondowały z zeznaniami powodów.

Za przydatne dal ustaleń sprawy Sąd uznał opinie sądowo – psychologiczne sporządzone przez biegłą psycholog A. O. oraz opinie sądowo – psychiatryczne wydane przez biegłą psychiatrę M. R.. Każda z biegłych przed wydaniem wniosków opinii dokonała szczegółowych badań powodów, a przedstawione przez nie wnioski są jasne, logiczne i biegłe w pełni odpowiedziały na stawiane przed nimi pytania. Sąd wprawdzie zauważa, iż biegła psycholog A. O. podała, że próba tłumienia u powoda uczucia żalu i bólu doprowadziła lub przyspieszyła chorobę P., zaś biegła psycholog M. R., stwierdziła, że choroba ta nie ma związku z przebyтым stresem, jednak Sąd pragnie zauważyć, iż wnioski opinii A. O. nie były kategoryczne i służyły bardziej zaakcentowaniu, iż okoliczność przeżywania przez powoda przedłużającej się żaloby i stres z tym związany wzmagają objawy istniejącej choroby. Nadto z historii choroby powoda nie wynika, aby zaistnienie tej choroby miało bezpośredni związek ze śmiercią matki.

Wartość dowodowa dokumentów nie budziła wątpliwości Sądu, również żadna ze stron nie podnosiła zarzutów co do jej mocy dowodowej.

Sąd zważył, co następuje :

Roszczenia powodów znajdują oparcie w przepisie art. 446 § 4 k.c. Zgodnie jego treścią, jeżeli wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia nastąpiła śmierć poszkodowanego, sąd może przyznać najbliższemu członkowi rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę (szkodę niemajątkową).

Z kolei odpowiedzialność pozwanego wynika z treści art. 822 § 1 k.c., przy czym z mocy § 4 tegoż artykułu uprawniony do odszkodowania, w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, może przy tym dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela. Odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu odpowiedzialności cywilnej została doprecyzowana ustawą z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczeń Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124, poz. 1152, z późn. zm.).

Wymienione w cytowanym przepisie prawa świadczenie przysługuje „najbliższemu członkowi rodziny zmarłego”. Pozwany w odpowiedzi na pozew zakwestionował, aby do tego kręgu osób można byłoby zaliczyć wnuków zmarłej K. L. (2). Stanowisko to nie jest trafne, albowiem powszechnie przyjmuje się, iż pojęcie to obejmuje, nie tylko osoby, które są powiązane ze sobą stopniami pokrewieństwa, lecz także te, których sytuacja życiowa wiązała się z pewnym stopniem zażyłości ze zmarłą osobą oraz istniał faktyczny stosunek bliskości pomiędzy tymi osobami powodowany łączącą ich silną więzią uczuciową. Mając na uwadze okoliczność, iż zmarła K. L. (2) przez kilka lat sprawowała wspólnie z rodzicami opiekę nad małoletnimi wtedy powodami I. L. (2) oraz K. L. (1), uczestniczyła im w codziennym życiu, w tym pomagała przy obowiązkach związanych nauką szkolną, Sąd uznał, że nie można odmówić wnukom jako członkom

rodziny zmarłej K. L. (2) prawa do żądania zadośćuczynienia, bowiem także i dla nich śmierć K. L. (2) wiązała się z cierpieniem, bólem i poczuciem osamotnienia. Zmarła była ponad wszelką wątpliwość także dla powodów I. i K. L. (1) osobą najbliższą w myśl powyższego przepisu. Dodać należy, że w toku postępowania likwidacyjnego pozwany nie negował swojej odpowiedzialności co do zasady i wypłacił kwoty zadośćuczynienia za śmierć K. L. (2) także na rzecz jej wnuków. Na marginesie Sąd pragnie zaznaczyć, iż nie ulega wątpliwości także dla pozwanego, że osobą najbliższą dla zmarłej był także powód - syn zmarłej J. L. (1).

Art. 446 § 4 k.c. posługuje się wyrażeniem „odpowiedniej sumy” zadośćuczynienia. Sformułowanie to zawiera już w sobie niemożność dokładnego ustalenia zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, dlatego też ocenianie jej rozmiaru zależne jest od okoliczności konkretnej sprawy. W orzecznictwie przyjmuje się, że na rozmiar krzywdy mają przede wszystkim wpływ dramatyzm doznań osoby bliskiej, poczucie osamotnienia i pustki, cierpienia moralne i wstrząs psychiczny wywołany śmiercią tej osoby, rodzaj i intensywność więzi łączące pokrzywdzonych ze zmarłym, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem tego odejścia (zob. np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 23.04.2013 r., V A Ca 30/13, Lex nr 1313281).

Ze względu na charakter szkody jaką w następstwie śmierci osoby bliskiej jest cierpienie tym wywołane, nie jest możliwe przyjęcie standardowej metody określania sumy zadośćuczynienia, która rekompensowałaby stratę wywołaną śmiercią matki i babci powodów. Nie kwestionując i nie bagatelizując cierpienie powodów związanych ze śmiercią K. L. (2) należy stwierdzić, że uwzględniając relacje jakie łączyły powodów ze zmarłą oraz wpływ jej braku na codzienne funkcjonowanie powodów, dochodzone przez nich kwoty zadośćuczynienia są wygórowane. Sąd uznał nadto, że powodowi J. L. (1) należy się większa rekompensata za krzywdę spowodowanej śmiercią matki. Przyjmując taką ocenę Sąd miał na uwadze fakt, iż powód jest dzieckiem zmarłej i w okolicznościach niniejszej sprawy jego relacja ze zmarłą była o wiele silniejsza emocjonalnie niż w przypadku wnuków. Reakcja po stracie matki, przybrała u powoda postać patologiczną i doszło do nasilenia negatywnych reakcji emocjonalnych po jej stracie. Więzy rodzinne jakie łączyły matkę z synem były silniejsze także z uwagi wspólne ich przeżycia wynikające z niewłaściwych zachowań ojca powoda wobec matki powoda, jak i to że powód musiał stawać w obronie matki przed agresją ze strony ojca powoda. W świetle opinii obu biegłych powód wymaga w dalszym wypadku wsparcia psychologicznego, dzięki któremu mógłby uporać się z tęsknotą za matką.

W przypadku pozostałych powodów Sąd zauważa, że utrata babci wpłynęła także na ich codzienne funkcjonowanie i wystąpiły u nich reakcje żałoby, a w przypadku K. L. (1) w dalszym ciągu występują problemy ze snem. Nie negując negatywnych emocji jakie towarzyszyły powodom po śmierci matki i babci Sąd pragnie jednakże zauważyć, iż powód J. L. (1) wspólnie z żoną i dziećmi tworzą własną rodzinę, od kilku lat przed zdarzeniem nie mieszkali ze zmarłą i naturalnym jest, że przekładało się to na mniejszą ich zażyłość z K. L. (2), gdyż powodowie większą część codziennej aktywności emocjonalnej skupiali na wzajemnych relacjach. Należy zważyć, że pomiędzy powodami a zmarłą istniały prawidłowe relacje rodzinne. Nie można ich jednak w żadnym wypadku określić mianem nadzwyczajnych. Służenie pomocą, radą i doświadczeniem życiowym czy też sprawowanie opieki nad wnukami nie były czynnościami odbiegającymi od poprawnych relacji łączących matkę i babcię z synem oraz wnukami. Nadto śmierć K. L. (2) nie spowodowała u powodów istotnych następstw, które w sposób znaczny utrudniałyby normalne funkcjonowanie, gdyż w większości ustąpiły już negatywne objawy, które pojawiły się po nagłej stracie K. L. (2).

Ustalając kwoty zadośćuczynienia Sąd miał na uwadze także i to, że w świetle doktryny i judykatury wysokość zadośćuczynienia nie może być nadmierna w stosunku do doznanej krzywdy, ale powinna być – przy uwzględnieniu krzywdy poszkodowanego – utrzymana w rozsądnych granicach odpowiadającym aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28.09.2001 r., III CKN 427/00, Lex nr 52766). Z drugiej strony zadośćuczynienie orzekane na podstawie art. 446 § 4 k.c. powinno mieć charakter kompensacyjny, a więc nie może stanowić zapłaty symbolicznej, ale musi przedstawiać ekonomiczną wartość.

Mając na uwadze powyższe okoliczności i rozważania Sąd uznał, że stosowną w tym zakresie jest kwota 40.000 złotych dla powoda J. L. (1) oraz kwoty po 15.000 złotych dla powodów I. i K. L. (1) będą w stanie zrekompensować im powstałą krzywdę i będą dla nich finansowo odczuwalne, a jednocześnie odpowiednie przy uwzględnieniu stopy

życiowej społeczności. W toku tzw. postępowania likwidacyjnego powodowi J. L. (1) wypłacono już kwotę 8.000 zł, tym samym do zapłaty na jego rzecz pozostała jeszcze kwota 32.000 złotych. Również wobec pozostałych powodów, mając na uwadze fakt, iż pozwany wypłacił im kwoty po 3.000 złotych, zasądzeniu na ich rzecz podlegały kwoty po 12.000 złotych.

Sąd określając wysokość zadośćuczynienia należnego dla J. L. (1) nie uznał za zasadne, aby obniżyć jego wysokość o zasądzoną w wyroku karnym od sprawcy wypadku na podstawie art. 46 § 2 kk kwotę nawiązki 2.000 złotych. Nawiązka orzeczona przez sąd karny na podstawie art. 46 § 2 nie jest objęta ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych i tym samym ubezpieczyciel nie odpowiada na podstawie umowy ubezpieczenia umowy odpowiedzialności cywilnej tego posiadacza za zapłatę nawiązki obciążającej ubezpieczonego posiadacza pojazdu (zob. uchwała SN z 21.12.2006 r., III CZP 129/06, Lex nr 204956).

Żądanie w zakresie odsetek znajdowało oparcie w art. 481 § 1 i 2 k.c. Należą się one powodom od dnia następnego po dniu doręczeniu pozwanemu odpisu pozwu. Powodowie w toku postępowania likwidacyjnego w miesiącu czerwcu 2012 r., w trakcie pertraktacji ugodowych zgłosili żądania zasądzenia kwot 40.000 zł. dla syna zmarłej i po 20.000 zł. dla wnuków. W pozwie nastąpiła ostateczna konkretyzacja żądanych kwot, wobec czego pozwany powinien spełnić je z chwilą doręczenia mu odpisu pozwu. Pozwany pozostawał więc w zwłoce w spełnieniu świadczenia od dnia następnego po dniu doręczenia mu odpisu pozwu, co uzasadniało zasądzenie odsetek ustawowych od przyznanej kwoty zadośćuczynienia od tej właśnie daty.

Żądania dotyczącej wyższej kwoty zadośćuczynienia oraz odsetek za wcześniejszy okres podlegały oddaleniu.

O kosztach sądowych Sąd orzekł mając na uwadze okoliczność, że powodowie wygrali niniejszy proces w 53 %. Ponieśli oni w całości koszt opinii sporządzonej przez biegłą psycholog A. O., wobec czego należnością z tytułu sporządzenia wnioskowanej w odpowiedzi na pozew (k.41 akt) opinii biegłego psychiatry należało zgodnie z art. 113 ust. 1 ustawy z 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych obciążyć pozwanego o czym orzeczono w pkt 3 wyroku, gdyż kwotę powyższą tymczasowo wypłacono ze środków Skarbu Państwa.

Rozliczenia kosztów procesu poniesionych przez strony. Dokonano na podstawie art.100 k.p.c. Sąd nie uwzględnił żądania, aby powodom należało się wynagrodzenie dla pełnomocnika wynoszące 7.200 złotych, albowiem niniejsza sprawa nie była skomplikowana pod względem faktycznym ani prawnym, a kancelaria pełnomocnika powodów jak i pełnomocnik strony pozwanej specjalizują się w problematyce roszczeń odszkodowawczych należnych od ubezpieczycieli, stąd też jako niezbędne koszty procesu poniesione przez strony procesu należało uznać wynagrodzenie pełnomocników stron w wysokości po 3.600 złotych (§ 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokacie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu – (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 z późn.zm.) wraz z opłatą skarbową wynoszącą 17 złotych; uiszczoną opłatę sądową w wysokości 5.300 złotych; koszty uiszczonej zaliczki w wysokości 570 złotych oraz zgodnie z przedłożonym spisem : 12,30 zł jako koszty doręczeń oraz 302,56 zł tytułem stawiennictwa pełnomocnika na rozprawie tj. łącznie 9.801,86 złotych.

Na poniesione przez pozwanego koszty procesu składało się wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 3.600 zł wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa 17 złotych oraz koszty opinii biegłego 990,96 złotych tj. łącznie 4.607,96 złotych.

Mając na uwadze wynik procesu powodom należał się zwrot kwoty 5.194,98 złotych (53 % od kwoty 9.801,86 zł), pozwanemu zaś 2.165,74 złotych (47 % od kwoty 4.607,96 zł, na którą składają się koszty udziału pełnomocnika pozwanej 3.617 zł. i wydatki na opinię biegłego psychiatry 990,66 zł.). Tym samym powodom należało zasądzić od pozwanego kwotę 3.029,25 złotych.

SSO Jan Bartniak